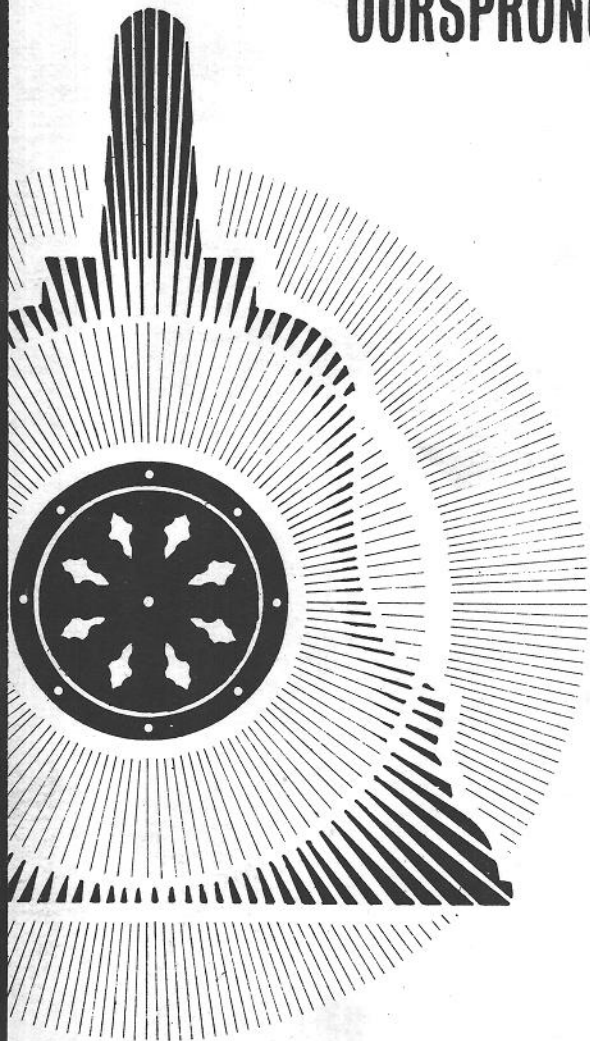

ASALHA

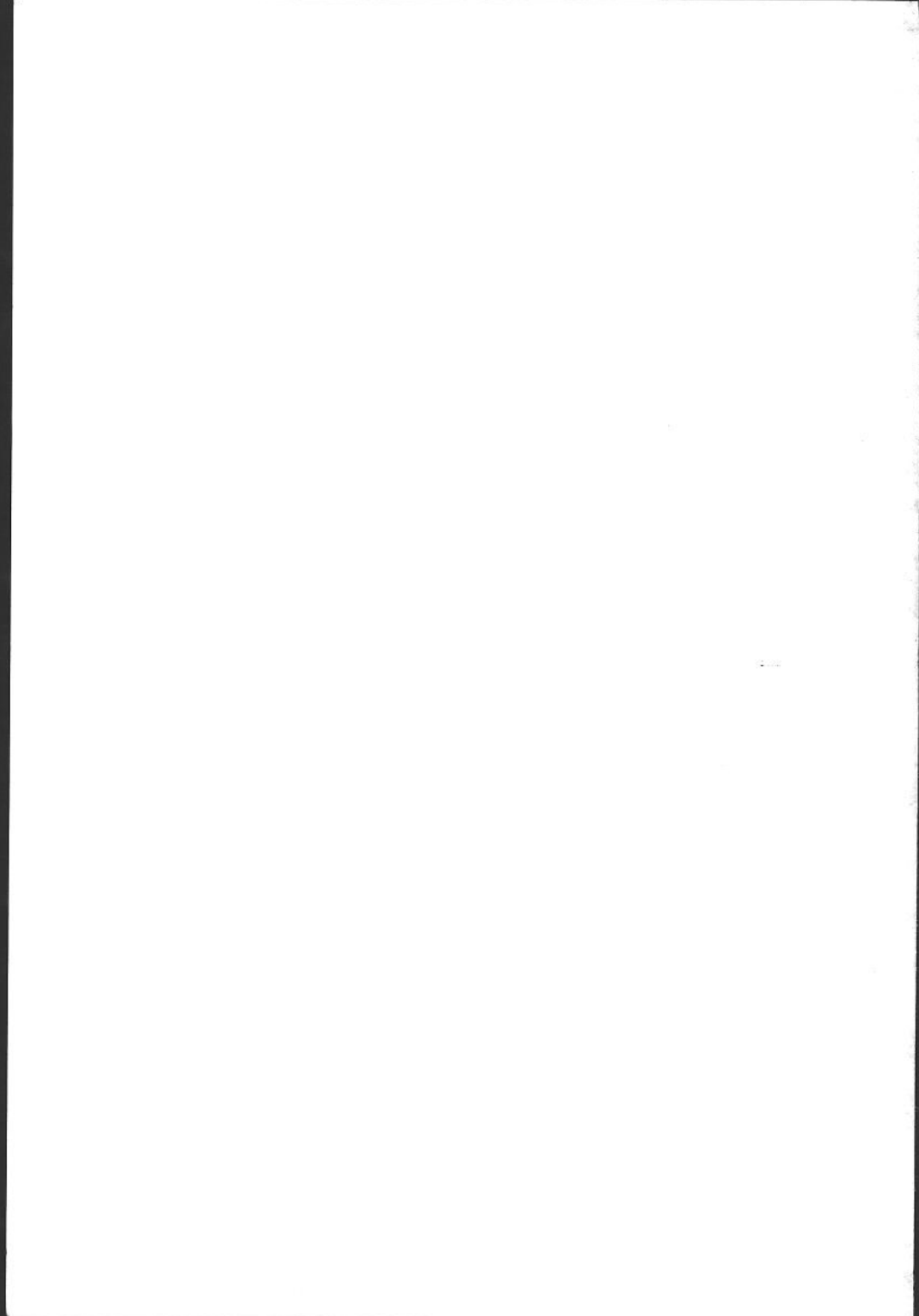
OORSPRONG EN BETEKENIS

Dharmawīranātha

BOEDDHAYANA
publikaties 21

voor Ānanda v.d. Eijnden
geboren: 15-08-1985

ASALHA

OORSPRONG EN BETEKENIS

Ācariya Dharmawīranātha

Nederlandse Buddha-Dhamma Stichting
Boeddhayana Centrum.

DOOR DEZELFDE AUTEUR:

2. Boeddhistische Recitatieteksten
3. Boeddhistische Ethiek voor leken
13. De 38 Goede Tekenen van het Leven (Mahāmaṅgalasoetta + kommentaar)
14. Een Ontmoeting met het Boeddhisme
15. Een Praktische Gids tot de Boeddhistische Meditatie
17. De Beoefening van Liefdevolle Vriendelijkheid
26. De Grondslagen van Achtzaamheid (Satipaṭṭhāna-soetta vertaling)

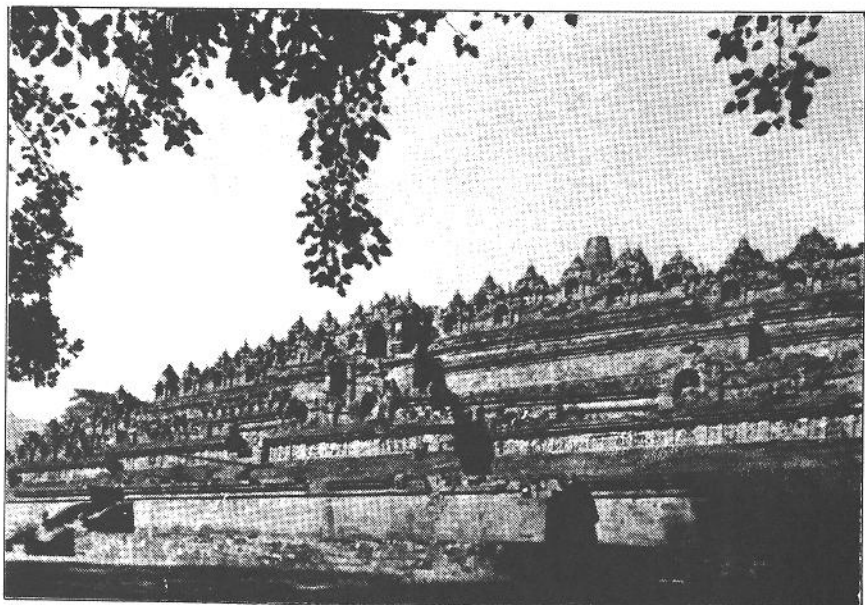
boeddhayana[®] publikaties 21

©1985 Nederlandse Buddha-Dhamma Stichting
uitgegeven door: Nederlandse Buddha-Dhamma Stichting
tweede druk: 1988/2531
cover design: Boeddhayāna Centrum
ISBN 90-71329-04-6

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Boven: Boroboedoer, Indonesië
Onder: Mendoet, Indonesië

VOORWOORD

In deze publikatie worden een aantal belangrijke gebeurtenissen die verband houden met het leven en de leringen van de Boeddha onder de aandacht van de lezer gebracht. Hoogtepunten inzake religieuze aangelegenheden vonden voornamelijk plaats op vollemaansdagen, zoals de onderhavige gevallen. Van oudsher worden de dagen van vollemaan, nieuwe maan en eerste en laatste kwartier beschouwd als dagen van religieus belang. Volgens de overlevering (soms mystieke, soms mythische) waren deze dagen bij uitstek belangrijk voor vigilie en andere spirituele activiteiten en worden het Oeposatha-dagen genoemd.

In de begintijd van de Leerprediking van de Boeddha waren dergelijke speciale dagen niet voorgeschreven, tot op zeker moment koning Bimbisara met het volgende verzoek tot de Boeddha kwam:

"Eerbiedwaardige Heer, het is bij aanhangers van andere overtuigingen de gewoonte zich op Oeposatha-dagen bezig te houden met religieuze activiteiten. Deze gewoonte draagt bij tot de eendracht onder hen en tot het wederzijds welzijn van de asceten en hun lekevolgelingen. Misschien dat de Gezegende daarom ook voor Zijn volgelingen het inachtnemen van religieuze plichten op Oeposatha-dagen kan voorschrijven."

Net zoals in onze hedendaagse tijdrekening iedereen weet wanneer het weekend is, zo ook was in die tijd zelfs de gewone, ongeletterde man op de hoogte van de Oeposatha-dagen, die speciaal afgekondigd werden. Vooral de vollemaandagen waren geschikt om festiviteiten te organiseren, daar er zelfs in de late avond nog voldoende licht was om weer veilig huiswaarts te keren. Daarnaast is het goed voor het individu zelf en voor de harmonie in de gemeenschap om een zekere dag of zekere dagen te reserveren voor verinnerlijking, voor de ontwikkeling van de hogere deugden en wijsheid. Vandaar dat de Boeddha, die nooit tegen heilzame praktijken van

andersdenkenden was, maar deze - al dan niet voorzien van een nieuwe verklaring en definiëring - overnam, eveneens de Oeposatha-dagen voorschreef.

Zo kreeg de Oeposatha-dag van vollemaan de volgende betekenissen:

- een dag waarop de lekediscipelen zich in het bijzonder toeleggen op vrijgevigheid, op het houden van de acht levensregels¹ en op mentale ontwikkeling (dāna, sīla, bhāwanā);²
 - de dag waarop de Orde van Discipelen (Sangha) de Disciplinaire Code (Patimokkha) reciteert en een ieder zijn deugdzaamheid kan herstellen;
- dit alles naar het voorbeeld van de volmaakte zuiverheid van de Arahants (Verlichten).

Niet alleen worden deze Oeposatha-dagen in deugd en kontemplatie doorgebracht, ook is het luisteren naar Dhamma-Desana (predikingen over de Dhamma ter verklaring en aansporing) een wezenlijk onderdeel hiervan. De onderwerpen van de Desana stemmen veelal overeen met de historische gebeurtenissen die samenvallen met de betreffende vollemaansdag.

We zullen ons hier beperken tot de historische en leerstellige achtergronden die in de maanmaand Āsāha, de vierde maanmaand (juni-juli) van het Boeddhistische kalenderjaar, bijdragen tot de spirituele verheffing van hen die open van hart en geest zijn om de Dhamma die ons bevrijdt van ouderdom, ziekte en dood te vernemen.

1. het zich onthouden van: doden, stelen, sexueel/sensueel wan-gedrag, onwaarheid spreken, benevelende middelen en dranken, het nuttigen van voedsel vóór zonsopgang en na 12 uur 's middags, zang, dans, enz. en het verfraaien en versieren van het lichaam en het gebruik maken van comfortabele en luiheid-veroorzakende bedden en stoelen.

2. wat ook geldt voor de andere drie Oeposatha-dagen.

INLEIDING

Er zijn verschillende gebeurtenissen die het belang van de vollemaansdag in de maand Āsāḥa (juni-juli) bepalen en die van grote betekenis zijn voor de Boeddhisten.

1. De wonderbaarlijke konseptie van de Bodhisatta (de toekomstige Boeddha) in de schoot van koningin Mahā Māyā Dewi, de vrouw van de Sakiya-koning Soeddhodana van Kapilawatthoe.

2. De Grote Verzaking (Mahā Abhinekkhammanaya) van prins Siddhattha Gotama (de Bodhisatta) op zijn negenentwintigste jaar nadat hij de vier tekenen van het leven had gezien, ondanks de inspanningen van de koning om zijn zoon daar verre van te houden. Deze vier zijn: ouderdom (in de gedaante van een oude man, die met een gekromde rug moeilijk ter been was, steunend op een staf), ziekte (in de gedaante van een zieke man, die leed en zwaar ziek was), dood (in de gedaante van een opgezwollen en uiteenvallend stinkend lijk dat naar zijn graf gedragen werd door wenende mensen) en verzaking als de beoefening van de methode om zich te bevrijden van de drie eerste tekenen (in de gedaante van een kaalgeschoren kluisenaar die een saffraangeel gewaad droeg en die nederig en eenvoudig van voorkomen was).

3. De Eerste Prediking van de Boeddha in het Hertepark (Isipatanaramaya) te Benares (Bārānasi) tot de vijf asceten (Kondañña, Wappa, Bhaddiya, Mahānāma en Assadji) met wie hij samen jarenlang ascetische oefeningen had verricht om de geest te temmen en te bevrijden van ouderdom, ziekte en dood. Hij onderwees hen in de Middenweg (Maddjhima Patipada) tussen de uitersten van overdadige zinnelijke bevrediging (kameso kāmasoekhallikānoeyoga) en zelfkastijding (attakilamathānoeyoga) als de ware weg tot de bevrijding van het lijden, ouderdom, ziekte en dood en tot de verwezenlijking van Nibbāna.

4. De voltooiing en bekendmaking van het Drievou-

dige Juweel (Ti Ratana), dat bestaat uit de drie Hoogste Kostbaarheden in deze wereld: de Boeddha, de Dhamma en de Sangha.

5. De eerste inachtneming van de Retraite-periode die samenvalt met de regentijd in India (Wassāna) door de Boeddha, een gebruik dat tot op heden nog door de Sangha (de Orde van Monniken) nagevolgd wordt. Deze retraite-periode is een jaarlijks terugkerende periode voor bezinning en studie, waardoor de discipelen zich intensief bezig kunnen houden met de praktijk en theorie van de Bevrijdende Dhamma.

6. Het verrichten van het Grote Parenwonder (Yamaka Mahā-Parihariya) door de Boeddha om de twijfels van andersdenkende asceten te verwijderen.

7. De uiteenzetting van de Abhidhamma (de Analytische Verklaring van de Werkelijkheid) aan de dawa's (hemelingen) in de hemel van de Drieëndertig goden (Tawatimsa-dewaloka) en aan de moeder van de Boeddha die daar herboren was.

Deze zeven belangrijke gebeurtenissen uit het leven van de Verheven Boeddha zijn de belangrijkste achtergronden van de viering van de vollemaansdag van de maand Āsāḥa, die voor alle Boeddhisten van het hoogste belang zijn.

1. DE WONDERBAARLIJKE KONSEPTIE VAN DE BODHISATTA

(We schrijven het jaar 644 A.D. Noord-India in het koninkrijk der Sakiya's waar koning Soeddhodana met zijn koningin Mahā Māyā Dewi regeerde vanuit de hoofdstad Kapilawatthoe.)

"Te dien tijde werd in de stad Kapilawatthoe het feest van de vollemaansdag van de maand Āsāḥa (juni-juli) afgekondigd en velen vierden het. Koningin Māyā vierde het feest vanaf de zevende dag voorafgaande aan de vollemaan door geen benevelende middelen te gebruiken en met een overvloed aan bloemenkransen en reukstoffen. Op de zevende dag stond ze vroeg op en baadde zich in geurend water en schonk een grote gift van 400.000 geldstukken aan aalmoezen. Geheel uitgedost at zij uitgelezen voedsel, nam de Oeposatha-levensregels op zich, ging haar versierde slaapvertrek binnen, ging op bed liggen en nadat zij in slaap gevallen was had zij deze droom: het leek wel of de vier koningen haar gezamenlijk met bed en al optilden en haar mee namen naar de Himālaya's. Daar zetten zij haar op het Manosilā plateau, dat 60 yodjana's¹ groot was, onder een grote sāl-boom die 7 yodjana's hoog was en gingen terzijde staan. Toen kwamen hun koninginnen en die namen haar mee naar het Anotattāmeer, baadden haar om elke menselijke onreinheid te verwijderen, kleedden haar in hemelse gewaden, wreven haar in met reukwaters en bedekten haar met hemelse bloemen. Niet ver daarvandaan is een zilveren berg en daar bovenop is een gouden huis. Daar maakten zij een hemels bed klaar met het hoofdeinde naar het oosten en zij legden haar daarop. Nu nam de Bodhisatta de gestalte van een witte olifant aan. Niet ver daarvandaan is een gouden berg en nadat hij daar naar toe was gegaan, daalde hij er van neder en verlichtte de zilveren berg, terwijl

1. een yodjana is \pm 5 km.

hij deze vanuit het noorden naderde. In zijn slurf, die op een zilveren koord leek, hield hij een witte lotus. Al trompetterend ging hij het gouden huis binnen, omcirkelde het bed van zijn moeder drie keer rechtsom, raakte haar rechterzijde aan en leek haar schoot binnen te gaan. Toen de maan dus in het lunaire huis Oettarasāḷha was aangekomen, nam hij een nieuw bestaan aan. De volgende dag werd de koningin wakker en vertelde haar droom aan de koning. De koning ontbood vierenzestig eminente brahmanen, betuigde hen eer en stelde hen tevreden met uitmuntend voedsel en andere geschenken. Toen zij tevreden gesteld waren met deze geneugten, liet hij hen de droom vertellen en vroeg wat er te gebeuren stond. De brahmanen zeiden, "Weest niet ongerust, o koning, de koningin is in verwachting van een jongen en geen meisje en gij zult een zoon hebben; en als hij in een huis verblijft zal hij een koning, een wereldheerser worden. Als hij zijn huis verlaat en de wereld verzaakt zal hij een Boeddha worden, iemand die in de wereld de sluier van onwetendheid verwijdert." (Nidānakathā)

Achtzaam en bewust daalde de Bodhisatta neder uit het Toesita-bestaan en ging hij de schoot van zijn moeder binnen. Dat de Bodhisatta achtzaam en bewust nederdaalde in de schoot van zijn moeder is het eerste wonderbaarlijke en uitmuntende aspect van de Gezegende.¹

Toen de Bodhisatta uit het Toesita-bestaan nederdaalde en de schoot van zijn moeder binnenging verscheen er in de wereld met zijn hemelingen, Māra's en Brahma's, onder de wezens met zijn asceten, brahmanen, hemelingen en mensen een oneindige schitterende straling die de luister van de hemelingen overtreft. Zelfs in die donkere gebieden tussen de werelden in die donker, duister en onbekend zijn en waar zelfs de machtige en krachtige maan en zon niet kunnen schijnen, zelfs daar verschijnt een on-
1. deze phrase herhaalt zich in het navolgende.

eindige schitterende straling die de luister van de hemelingen overtreft. En de wezens die daar herboren zijn kunnen elkander door die straling waarnemen en zij overdenken: 'Waarlijk, er zijn ook andere wezens die hier herboren worden'. En de tien-duizend werelden van dit universum trillen, schudden en beven, terwijl een oneindige schitterende straling in de wereld verschijnt die de luister van de hemelingen overtreft. ...

Wanneer de Bodhisatta de schoot van zijn moeder is binnengegaan naderen vier goden haar om de vier windstreken te beschermen en zij zeggen: 'Laat noch mensen noch niet-mensen noch wie dan ook de Bodhisatta noch de moeder van de Bodhisatta kwaad doen'.

...

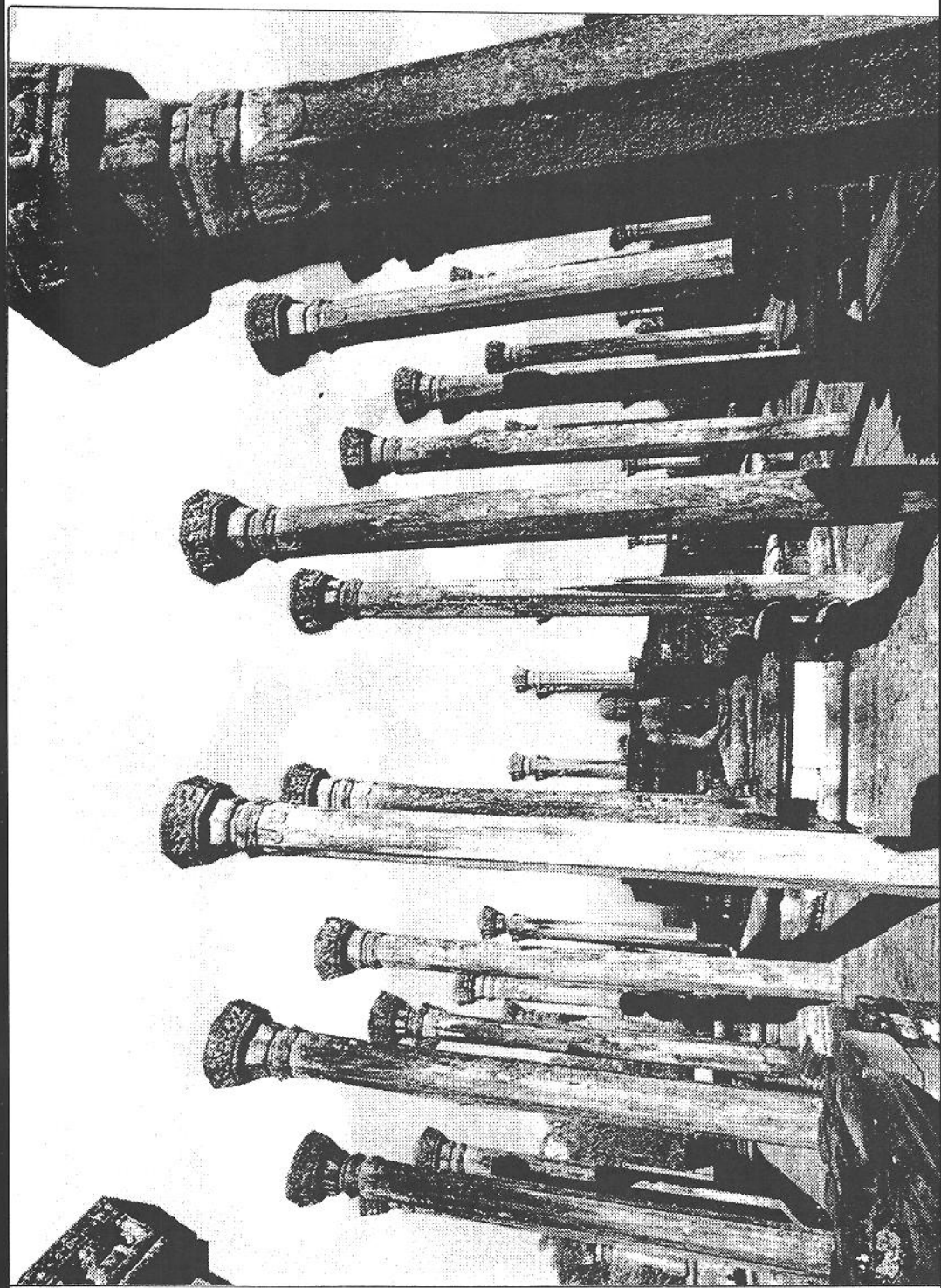
Wanneer de Bodhisatta de schoot van zijn moeder is binnengegaan, is de moeder van de Bodhisatta uit zichzelf deugdzaam door zich te onthouden van het nemen van leven, van het nemen wat niet is gegeven, van het zich overgeven aan verkeerde sensuele verlangens, van onwaarheid en van het gebruik maken van geestbenevelende stoffen. ...

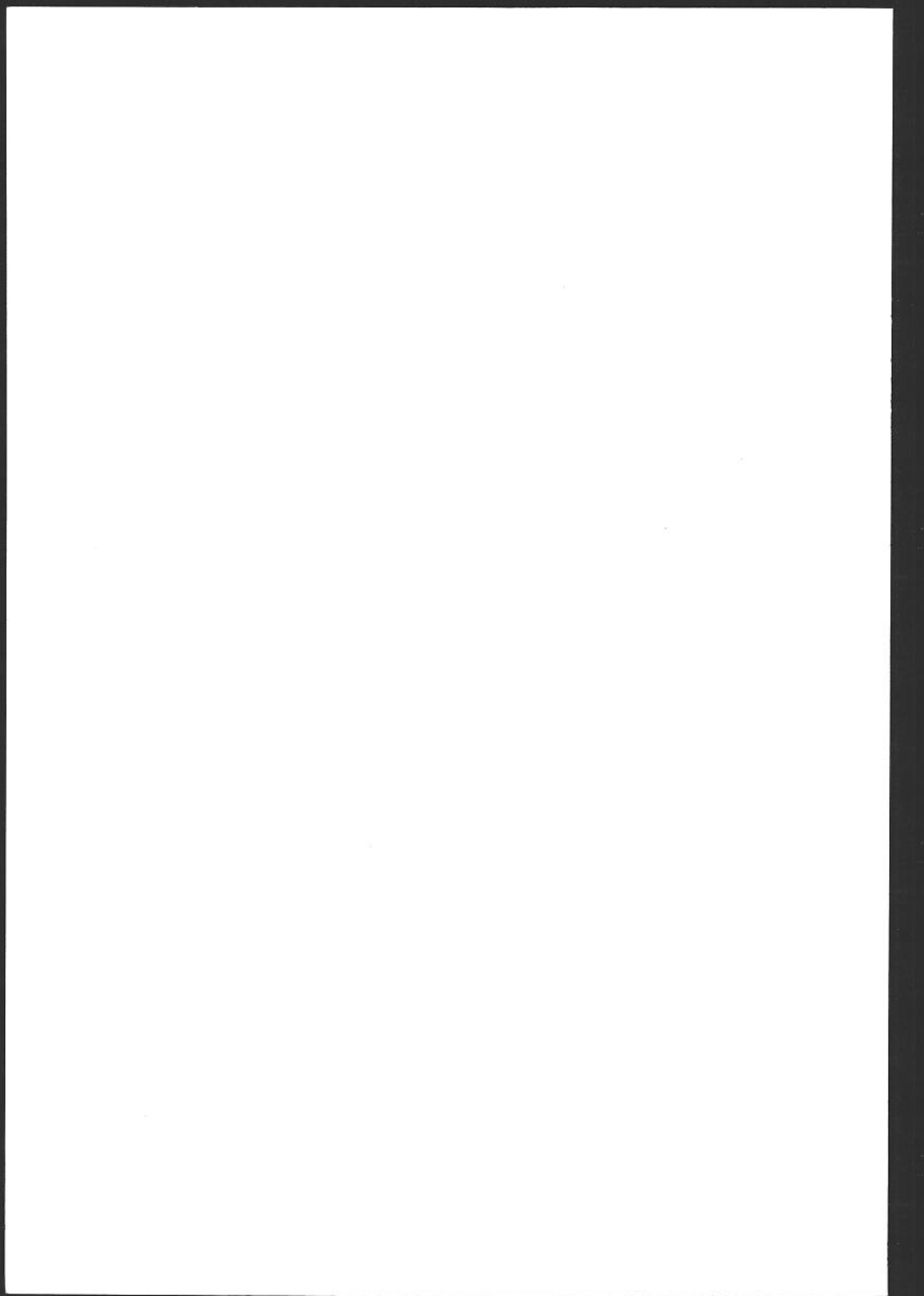
Wanneer de Bodhisatta de schoot van zijn moeder is binnengegaan, komter in de moeder van de Bodhisatta geen gedachte op aan mannen die verbonden is aan sensualiteit en de moeder van de Bodhisatta kan door geen enkele man die haar het hof maakt bevangen worden. ...

Wanneer de Bodhisatta de schoot van zijn moeder is binnengegaan, is de moeder van de Bodhisatta in het bezit van de vijf zintuiglijke vermogens en is zij omgeven door en begiftigd met de vijfzinnen. ...

Wanneer de Bodhisatta de schoot van zijn moeder is binnengegaan, wordt de moeder van de Bodhisatta niet ziek, is ze gelukkig en niet ziekelijk. En de moeder van de Bodhisatta ziet in haar lichaam de Bodhisatta met al zijn ledematen en al zijn organen. Zoals een katoog: schitterend, zuiver, achtkantig, met grote vaardigheid geslepen, doorschijnend en aan een blauwe, oranje, rode, witte of gele draad ge-

regen; als iemand die ogen heeft waarmee hij kan zien dit in zijn hand zou nemen dan zal hij duidelijk kunnen waarnemen hoe dit katoog schitterend, zuiver, achtkantig is en met grote vaardigheid geslepen en hoe dit geregen is aan een blauwe, oranje, rode, witte of gele draad.... (naar Dīgha Nikāya)

2. DE GROTE VERZAKING

Tien maanden later, ten tijde van de vollemaansdag van de maand Wesakha (april-mei), werd de Bodhisatta - de toekomstige Boeddha - geboren en hij kreeg de naam Siddhattha Gotama. Kort na zijn geboorte werd door de zieners voorspeld dat, als de prins ouderdom, ziekte en dood zou leren kennen en een asceet zou ontmoeten, hij de wereld en al haar luister zou verzaken om zelf het thuisloze leven van een asceet te gaan leiden en een Boeddha, een Volmaakt Verlichte, zou worden. Vandaar dat de koning alles in het werk stelde om zijn zoon verre te houden van het leed dat onverbrekkelijk verbonden is met de aard van dit bestaan en om de gedachten van zijn kontemplatief ingestelde zoon te verstrooien door hem alle geneugten van deze wereld te geven. Prins Siddhattha huwde de schone prinses Yasodhara en leidde een onbekommerd bestaan.

"Er werd goed voor mij gezorgd, monniken, bijzonder goed, oneindig goed. Bij mijn vader thuis werden lotusvijvers voor mij aangelegd; op de ene plaats voor blauwe lotusbloemen, op de andere voor witte lotusbloemen en weer ergens anders voor rodelotusbloemen, die bloeiden om mijnentwil. En, monniken, ik gebruikte alleen maar zalven uit Benares. Van Benares' makelij waren mijn drie gewaden. Dag en nacht werd er een witte parasol boven mij gehouden, zodat ik niet gehinderd kon worden door koude, hitte, stof, kaf of dauw. Ik vertoefde in drie paleizen, monniken, een voor de koude tijd, een voor de warme tijd en een voor de regentijd. Wanneer ik in het paleis voor de regentijd verbleef en vier maanden omgeven was door vrouwelijke muzikanten, verliet ik het paleis niet. En, monniken, terwijl in andermans huis misschien slechts een schotel van rode rijst en rijstesoep aan de bedienden en slaven werd aangeboden, werd in het huis van mijn vader niet alleen rijst maar een schotel met rijst en vlees aan de bedienden en slaven gegeven."

(Angoettara Nikāya)

Als gevolg van zijn geakkumuleerde zaden van volmaaktheid kon dit alles niet voorkomen dat de werkelijkheid van het bestaan langzaam maar zeker begon te dagen in de prins. Hoewel hij zelf geen leed en gebrek kende, was hij diep bewogen onder de kennis dat anderen dit wel moesten ondergaan. Wijsheid en Mededogen, twee noodzakelijkheden voor Boeddhaschap, begonnen zich in zijn geest te ontplooiën tot een hoogtepunt.

"Beklemmend en beperkt is het gezinsleven, een stofnest, maar het leven van een thuisloze is als de blote hemel! Het is moeilijk voor iemand die een thuis heeft om het Heilige Leven in al zijn volmaaktheid, in al zijn reinheid te voltooiën."

(Mahāsaccakasoetta)

"Begiftigd, monniken, met zo'n rijkdom en met zulke fijngevoeligheid grootgebracht, kwam deze gedachte in mij op: 'Waarlijk, de onverlichte wereldling, die zelf onderworpen is aan het oud worden en niet kan ontsnappen aan het oud worden, voelt zich bedrukt, geremd en ziek wanneer hij een ander oud ziet worden. Ook ik ben onderworpen aan oud worden en ik kan er niet aan ontsnappen. Als ik, die onderworpen ben aan het oud worden en er niet aan kan ontsnappen, iemand zou zien die oud wordt en dit zou mij bedrukken, remmen en ziek maken, dan zou dit niet goed voor mij zijn'. Terwijl ik zo nadacht, monniken, verdween alle beneveling in verband met het jeugdig zijn in mij.

"'Waarlijk, de onverlichte wereldling, die zelf onderworpen is aan ziekte en er niet aan kan ontsnappen, voelt zich bedrukt, geremd en ziek, wanneer hij een ander ziek ziet worden. Ook ik ben onderworpen aan ziekte en ik kan er niet aan ontsnappen. Als ik, die onderworpen ben aan ziekte en er niet aan kan ontsnappen, iemand zou zien die ziek is en dit zou mij bedrukken, remmen en ziek maken, dan zou dit niet goed voor mij zijn'. Terwijl ik zo nadacht, monniken, verdween alle beneveling in verband met het gezond zijn in mij.

"'Waarlijk, de onverlichte wereldling, die zelf

onderworpen is aan de dood en niet kan ontsnappen aan de dood, voelt zich bedrukt, geremd en ziek, wanneer hij een ander ziet die sterft. Ook ik ben onderworpen aan de dood en ik kan er niet aan ontsnappen. Als ik, die onderworpen ben aan de dood en er niet aan kan ontsnappen, iemand zou zien die sterft en dit zou mij bedrukken, remmen of ziek maken, dan zou dit niet goed voor mij zijn'. Terwijl ik zo nadacht, monniken, verdween alle beneveling in verband met het leven in mij."

(Angoettara Nikāya)

"Waarom streef ik, die onderworpen ben aan geboorte, verval, ziekte, dood, leed en onreinheden, toch dingen na die van dezelfde aard zijn? Wat nu, als ik, die onderworpen ben aan dingen van dezelfde aard, hun nadelen besef en naar de onbereikte, onovertroffen, volmaakte veiligheid van Nibbāna ga zoeken?" (Ariyapariyayaśoetta)

Op een dag gebeurde het onvermijdelijke toen hij het paleis verliet om een uitstapje te maken naar een lusthof. Nu visie en mededogen zich hadden ontplooid was zijn geest als nooit tevoren ontvankelijk voor de harde werkelijkheid van het bestaan. Allereerst ontmoette hij een oude man, die leunend op een stok voorbij ging. Hij werd diep getroffen door zijn aanblik: een verschrompeld gelaat, met weinig tanden en grijs haar, en alle andere kenmerken van verval en ouderdom. Vervolgens ontmoette hij een zieke man wiens gezicht vaal was en een smartelijke aanblik had. Daarna zag hij hoe mensen, overstelpt door smart, een dode naar de begraafplaats droegen.

Ieder volwassen mens weet dat dit de werkelijkheid van het bestaan is, maar in zijn handelen neigt hij ertoe dat weer te vergeten. De prins, wiens hart vrij was van beneveling, besefte echter de illusoire aard van al het samengestelde en bij het zien van een asceet, de vierde ontmoeting, wiens uitstraling sereen was in al zijn eenvoud, die streefde naar het volkomen ophouden van alle leed, stond zijn besluit vast het gezinsleven te verzaken en het thuisloze leven te gaan leiden.

Hoewel in de ochtenduren van die belangrijke vol-

lemaansdag van Āsāḷha hem een zoon (Rāhoela) geboren was, kon dit prins Siddhattha er niet van weerhouden het wereldse leven achter te laten om het leven van een asceet te verkiezen. 's Avonds, toen iedereen uitrustte van het festival van de goden, verliet de prins het paleis in alle stilte na nog éénmaal zijn vrouw en kind te hebben aanschouwd. Bij het licht van de vollemaan reed hij, gezeten op zijn witte paard Kanthaka, de gehele nacht door en nadat hij de rivier de Anomā had overgestoken, rustte hij uit op haar oever. Hier sneed hij zijn haren en baard af en verwisselde zijn koninklijk gewaad voor dat van een nederige asceet om zich volkomen te gaan wijden aan het hogere leven, teneinde voor het welzijn van alle wezens de weg te vinden tot het ophouden van alle leed (doekkha).

3. DE EERSTE PREDIKING

Na een succesvolle periode van studie en praktijk onder twee eminente leraren van zijn tijd (Alara Kalama en Oeddaka Ramapoetta) beoefende de Bodhisatta bijna zes jaar met vijf andere asceten alle bekende methoden van strenge ascese zonder het gewenste resultaat te bereiken. Toen, de uitputting nabij, kwam hij tot het besef dat deze ascetische oefeningen net zo vruchteloos waren voor het bereiken van het ophouden van leed als zijn leven in het paleis van zijn vader waarin hij mentaal verzwakt was door de beneveling van gemak en zinnelijke genietingen.

Zittend op de oever van de Nerañdjara rivier overwoog de Bodhisatta:

"Ik heb Vertrouwen (saddhā), Zelfbeheersing (tapo), Doorzettingsvermogen (wiriya) en Wijsheid (paññā). ...

"Zinnelijke verlangens (kāma) zijn het eerste leger van Māra. Het tweede heet Aversie tegen het heilige leven (arati). Het derde heet Honger en Dorst (khoëppipāsā). Het vierde heet Begeerte (tañhā). Het vijfde heet Luiheid en Traagheid (thina-middhā). Het zesde heet Angst (bhīroë). Het zevende is Twijfel (wicikicchā) en het achtste is Laster en Opstandigheid (makkha-thambha). Het negende is Winst (lābha), Lof (siloka) en Hulde (sakkāra) en ten onrechte verkregen Roem (yasa). Het tiende is het zichzelf ophemelen en het neerkijken op anderen (attoekkamsanaparawambhana)."

Daarop besloot hij de middenweg tussen de twee uitersten van zelfkastijding en het zich overgeven aan zinnelijke genietingen te bewandelen.

Doordat hij weer gewoon voedsel tot zich nam kwamen de andere vijf asceten, die hem als hun leraar beschouwden, tot de mening dat hij de juiste weg had verlaten en ze verlieten hem.

Verlaten door een ieder trok de Bodhisatta naar

Bodh-Gayā en ging onder de Bodhiboom zitten. Daar bereikte hij op die glorierijke dag van vollemaan in de maand Wesakha (april-mei) de Volmaakte Verlichting en werd hij een Boeddha (Ontwaakte). Eindelijk had hij zijn oogmerk bereikt: door het uitroeien van begeerte, haat en onwetendheid (wat betreft de ware aard van al het samengestelde), die de wortels van al het lijden zijn, was Nibbāna verwezenlijkt en was er bevrijding van de gevaren van saṃsāra (d.w.z. van ouderdom, ziekte, dood, enz.). Nog zeven weken bleef de Boeddha onder of in de nabijheid van de Bodhiboom en bracht zijn tijd door in diepe overpeinzing.

Het is begrijpelijk dat de Boeddha zich afvroeg of het enige zin had het pas opnieuw ontdekte pad tot Verlichting te prediken, daar hij ondanks zijn hoge volmaaktheden zich nog zoveel moeite had moeten getroosten. Hij bekeek de wereld om hem heen met zijn doorgrondende Oog van Wijsheid en besefte dat - nu anderen de weg slechts hoefden te begaan - zij minder volmaaktheden nodig hadden om hetzelfde doel te bereiken. Daarop besloot de Boeddha om de Dhamma, de Leer omtrent de Methode of het Pad die ons kan bevrijden van het leed, te onderwijzen aan hen die er ontvankelijk voor waren.

"Open zijn de Poorten tot het Doodloze. Laat diegenen die oren hebben hier vertrouwen in stellen."

In de ochtend van de negenenveertigste dag te Bodh-Gayā kwamen de twee kooplieden Tapassoe en Bhallika uit Oekkala (Orissa - Burma) langs en bodden de Ontwaakte enig voedsel aan. Na de maaltijd betuigden zij hun eerbied en hulde aan de Boeddha en zeiden:

"O Heer, wij nemen toevlucht tot de Verhevene en de Dhamma. Dat de Verhevene ons beschouwt als lekediscipelen die vanaf deze dag tot aan de dood hun toevlucht hebben genomen."

Zij waren de eerste lekediscipelen van de Boeddha en het kommentaar op de Djataka's vermeldt dat zij van de Boeddha haar-relikwieën meekregen, die

naar verluid bewaard worden in de Shwe Dagon Pagoda te Rangoon, Burma.

Toen dacht de Boeddha als vanzelf uit dankbaarheid aan zijn eerste leraren om hen de Bevrijdende Dhamma te gaan onderwijzen. Daar zij echter reeds overleden waren en niet in een ontvankelijke toestand verkeerden om de Dhamma te vernemen, gingen zijn gedachten uit naar de vijf asceten waarmee hij lange tijd had opgetrokken maar die hem hadden verlaten toen hij weer vast voedsel tot zich had genomen. Hij wist dat zij verbleven in het Herttenpark Isipatana nabij Benares (Bārānasi) en dus besloot hij daar heen te gaan.

Onderweg kwam hij een rondtrekkende ascet Oepaka tegen, die zich aldus tot de Verhevene richtte: "Bijzonder helder zijn uw zinnen, vriend! Zuiver en schoon is uw gelaatskleur. Terwille van wie verzaakt u, vriend? Wie is uw leraar? Wiens leer beoefent u?" En de Boeddha antwoordde:

"Alles heb ik overwonnen, alles weet ik. Van alles ben ik onthecht, alles heb ik verzaakt. Ik ben volkomen opgegaan in de vernietiging van begeerte. Nu ik dit alles zelf begrepen heb, wie zal ik dan mijn leraar noemen? Ik heb geen leraar. Er is niemand die mijn gelijke is. In deze wereld met zijn goden is er niemand zoals ik. Voorwaar ik ben een Arahant in deze wereld. Ik ben een onovertroffen leraar. Alleen ik ben de Volmaakt Verlichte. Bekeeld en bedaard ben ik. Ik ga naar de stad van Kāsi om het Wiel van de Dhamma te vestigen. In deze wereld zal ik de trom van het Doodloze slaan."

"Vriend, erkent u dat u een Arahant, een onvoorwaardelijke Overwinnaar bent?" informeerde Oepaka.

"Zoals ik zijn overwinnaars die de vernietiging van de bezoedelingen bereikt hebben. Alle slechte voorwaarden heb ik overwonnen. Vandaar, Oepaka, dat ik een overwinnaar genoemd word," antwoordde de Boeddha.

"Dat zou kunnen, vriend!" merkte Oepaka kort op

en nam een andere weg.

Onverstoord vervolgde de Boeddha zijn weg en bereikte tenslotte het Herttenpark Isipatana te Benares. Toen de vijf discipelen hem zagen aankomen besloten zij hem niet het verschuldigde respect te betuigen omdat zij nog steeds een verkeerde opvatting er op na hielden wat betreft zijn onderbreking van de strenge ascetische oefeningen toen hij nog onder hen verbleef. Zij maakten een zetel klaar opdat hij naar believen zou kunnen gaan zitten. Toch waren zij zo onder de indruk van de uitstraling van de Boeddha dat zij zijn nap en overpij aannamen, een betere zetel klaarmaakten en water haalden om zijn voeten te wassen. Toch spraken zij hem aan bij zijn naam en als āwoeso (vriend), een term die gewoonlijk alleen gebruikt wordt voor junioren en gelijken. Hierop vond de volgende konversatie plaats:

"O bhikkhoes, spreek de Tathāgata niet aan bij zijn naam, noch met de aansprektitel 'āwoeso'. De Tathāgata, o bhikkhoes, is een Verhevene. Hij is de Volmaakt Verlichte. Luistert, o bhikkhoes. Het Doodloze is bereikt. Ik zal de Dhamma onderwijzen. Als u overeenkomstig mijn instructies te werk gaat zal het niet lang duren voor u door uw eigen intuïtieve wijsheid die hoogste voltooiing van het Heilige Leven zult verwezenlijken en door deze in ditzelfde leven nog te bereiken zult u hierin verblijven, iets waarvoor zonen van adellijke families terecht het gezinsleven verzaken om het thuisloze leven te gaan leiden."

Daarop antwoordden de vijf asceten:

"Door die instelling van u (toen u nog onder ons verbleef), āwoeso Gotama, door die discipline en door die pijnlijke verstervingen, heeft u geen enkele bovenmenselijke soort van kennis en inzicht van een Nobele bereikt. Hoe kunt u dan zo'n bovenmenselijke soort van kennis en inzicht, een Nobele waardig, bereikt hebben nu u wellustig bent geworden, het streven hebt opgegeven en zich tot een

leven van overvloed hebt gekeerd?"

De Boeddha verklaarde hen:

"De Tathāgata, o bhikkhoes, is niet wellustig, noch heeft hij het streven opgegeven of zich tot een leven van overvloed gekeerd. De Tathāgata is een Verhevene. Hij is de Volmaakt Verlichte. Luistert, o bhikkhoes. Het Doodloze is bereikt. Ik zal de Dhamma onderwijzen. Als u overeenkomstig mijn instructies te werk gaat zal het niet lang duren voor u door uw eigen intuïtieve wijsheid die hoogste voltooiing van het Heilige Leven heeft verwezenlijkt en door deze in ditzelfde leven nog te bereiken zult u hierin verblijven, iets waarvoor zonen van adellijke families terecht het gezinsleven verzaken om het thuisloze leven te gaan leiden."

Voor een tweede keer gaven de vooringenomen asceten hun twijfels weer en wederom verzekerde de Boeddha hen van zijn Verlichting. Toen zij voor de derde keer onvermurwbaar bleken en vasthielden aan hun mening vroeg de Boeddha hen:

"Weet u ook maar een eerdere omstandigheid, o bhikkhoes, waarin ik u zo heb toegesproken?"

"Neen, zeker niet, Heer."

En voor een derde keer herhaalde de Verhevene de verzekering dat hij de Verlichting had bereikt en dat ook zij de Doodloze Toestand (Nibbāna) konden bereiken wanneer zij handelden overeenkomstig zijn instructies.

Getroffen door de waarheid van deze openhartige verklaringen van de Boeddha verdween in de vijf asceten elke halsstarrigheid. Zij waren nu volkomen overtuigd van de Hoogste Verworvenheid van de Boeddha en beseften dat zij in de gelukkige omstandigheid waren instructies te kunnen ontvangen van de Hoogste Leraar van Goden en Mensen om net als hijzelf een einde te kunnen maken aan alle leed.

Hierna predikte de Boeddha zijne eerste Prediking, de Dhammacakkappawattanasoetta - de Prediking van het in Beweging Zetten van het Onvergelijkbare Wiel van de Waarheid.

dhammacakka- ppavattanasoetta

DE PREDIKING VAN HET IN BEWEGING ZETTEN
VAN HET WIEL VAN DE DHAMMA

Aldus heb ik vernomen:¹

Eens, toen de Gezegende² in het Herttenpark te Isipatana³ nabij Bārāṇasi⁴ verbleef, sprak Hij tot de groep van vijf Bhikkhoes⁵:

'Deze twee uitersten, Bhikkhoes, behoren niet te worden nagevolgd door iemand, die het wereldse leven heeft verzaakt.⁶ (Welke twee?)

'Het verslaafd zijn aan het toegeven aan zinnelijke genietingen, hetgeen laag, grof, werelds, onwaardig en vruchteloos is⁷ en het verslaafd zijn aan zelfkastijding, hetgeen laag, grof, werelds, onwaardig en vruchteloos is.⁸

'Door deze twee uitersten te vermijden, Bhikkhoes, heeft de Tathāgata⁹ de Middenweg¹⁰ begrepen; het brengt visie voort, het brengt kennis voort en het leidt tot kalmte, inzicht, verlichting en Nibbāna.¹¹

'Welke, Bhikkhoes, is die Middenweg - die door de Tathāgata is begrepen - die visie voortbrengt, die kennis voortbrengt en die leidt tot kalmte, inzicht, verlichting en Nibbāna?

'Voorwaar, het is het Nobele Achtvoudige Pad, namelijk: het juiste inzicht, het juiste denken, de juiste handeling, de juiste spraak, de juiste wijze van het voorzien in levensonderhoud, de juiste inspanning, de juiste bewustheid en de juiste konsentratie.¹²

'Dit, Bhikkhoes, is de Middenweg - die door de

Tathāgata is begrepen - die visie voortbrengt, die kennis voortbrengt en die leidt tot kalmte, inzicht, verlichting en Nibbāna.

'Dit, Bhikkhoes, is de Nobele Waarheid van het Lijden¹³: geboorte is lijden, ouder worden is lijden, ziekte is lijden, sterven is lijden, verbonden te zijn met het onaangename is lijden, gescheiden te zijn van het aangename is lijden, niet krijgen wat men verlangt is lijden, kortweg de vijf groepen (die het objekt zijn) van hechten zijn lijden.¹⁴

'Dit, Bhikkhoes, is de Nobele Waarheid van de Oorzaak van het Lijden¹³: begeerte, die leidt tot wedergeboorte, begeleid door hartstochtelijk genot en zich in alles en nog wat verrukt,¹⁵ namelijk: begeerte naar zinniglijk genot, begeerte naar bestaan en begeerte naar niet-bestaan.¹⁶

'Dit, Bhikkhoes, is de Nobele Waarheid van het Ophouden van het Lijden¹³: het volledig ophouden van die begeerte, het opgeven, het verzaken, het zich ervan bevrijden en er niet aan te hechten.¹⁷

'Dit, Bhikkhoes, is de Nobele Waarheid van het Pad dat leidt tot het ophouden van het Lijden¹³: voorwaar, het is het Nobele Achtvoudige Pad, namelijk het juiste inzicht, het juiste denken, de juiste handeling, de juiste spraak, de juiste wijze van levensonderhoud, de juiste inspanning, de juiste bewustheid en de juiste konsentratie.¹²

"Dit is de Nobele Waarheid van het Lijden": aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, het weten en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen. "Dit is de Nobele Waarheid van het Lijden die moet worden begrepen"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, het weten en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen. "Dit is de Nobele Waarheid van het Lijden die is begrepen"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, het weten en het licht omtrent datgene wat

nog niet eerder werd vernomen.¹⁸

"Dit is de Nobele Waarheid van de Oorzaak van het Lijden"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, de kennis en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen. "Dit is de Nobele Waarheid van de Oorzaak van het Lijden die moet worden achtergelaten"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, de kennis en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen. "Dit is de Nobele Waarheid van de Oorzaak van het Lijden die is achtergelaten"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, de kennis en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen.

"Dit is de Nobele Waarheid van het Ophouden van het Lijden"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, de kennis en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen. "Dit is de Nobele Waarheid van het Ophouden van het Lijden dat moet worden verwezenlijkt"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, de kennis en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen. "Dit is de Nobele Waarheid van het Ophouden van het Lijden dat is verwezenlijkt"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, de kennis en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen.

"Dit is de Nobele Waarheid van het Pad dat leidt tot het Ophouden van het Lijden"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, de kennis en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen. "Dit is de Nobele Waarheid van het Pad dat leidt tot het Ophouden van het Lijden en dat moet worden ontwikkeld"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, de kennis en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen. "Dit is de Nobele Waarheid van het Pad dat leidt tot het Ophouden van het Lijden en dat is ontwikkeld"; aldus ontstond er in mij de visie, het inzicht, de wijsheid, de kennis en het licht omtrent datgene wat nog niet eerder werd vernomen.

'Zolang, Bhikkhoes, mijn kennis en visie van de werkelijkheid, betreffende deze vier Nobele Waarheden, met de drie aspecten en de twaalf methoden¹⁹, mij niet volledig duidelijk was heb ik, in deze wereld met zijn goden, met zijn Māra's en Brāhma's, in deze generatie met zijn kluizenaars en brahmanen, met zijn dewa's en mensen, niet verklaard de onvergelykbare volmaakte verlichting²⁰ verwezenlijkt te hebben.

'Maar, Bhikkhoes, pas toen mijn kennis en visie van de werkelijkheid, betreffende deze vier Nobele Waarheden met de drie aspecten en de twaalf methoden mij volledig duidelijk was heb ik, in deze wereld met zijn goden, met zijn Māra's en Brāhma's, in deze generatie met zijn kluizenaars en brahmanen, met zijn dewa's en mensen, verklaard de onvergelykbare volmaakte verlichting verwezenlijkt te hebben.

'En kennis en visie²¹ kwamen in mij op: "Onwankelbaar is de bevrijding van mijn geest²². Dit is de laatste geboorte. Er zal geen wedergeboorte meer zijn."

Aldus sprak de Gezegende. De groep van vijf monniken was verheugd en verblijdde zich over de woorden van de Gezegende.

Toen deze prediking²³ werd uiteengezet ontstond er in de Eerwaarde Kondañña de van hartstocht bevrijde, onbezoedelde visie van de waarheid²⁴ (en hij besepte): 'Wat dan ook de aard heeft te ontstaan is ook onderworpen aan het verdwijnen.'²⁵

Toen de Gezegende aldus het Wiel van de Waarheid in beweging had gezet verklaarden de Bhoemmatṭha dewa's: 'De Gezegende heeft in het Hertepark te Isipatana nabij Barāṇasi het Onvergelykbare Wiel van de Waarheid, dat niet in beweging is te zetten door een kluizenaar, een brahmaan, een dewa, een Māra, een Brāhma of door wie dan ook ter wereld, in beweging gezet.'

De Cātoemmaharādjika dewa's hoorden de woorden van de Bhoemmatṭha dewa's en verklaarden: 'De Gezegende heeft in het Hertepark te Isipatana nabij Barāṇasi het